

- Katolik Okulları Anababaları Konseyi
Telefon (02) 9390 5339
Faks (02) 9390 5299
danielle.cronin@ccsp.catholic.edu.au
- NSW Okul Aile Birlikleri Federasyonu
Telefon (02) 9080 2366
Faks (02) 9080 2364
mail@pandc.org.au
- NSW Anababalar Konseyi
Telefon (02) 9955 8276
Faks (02) 9954 4429
office@parentscouncil.nsw.edu.au

Okumayazma ve aritmetik hakkında tek tek broşürler altı dilde (Arapça, Çince, Korece, İspanyolca, Türkçe ve Vietnamca) internette şu adreste bulunabilir:

www.nlnw.nsw.edu.au

Evde yararlanılacak düşünceler

Çocuğunuza okumayazma ve aritmetikte yardımcı

olmak:

Okul
öncesinden
6'ncı Sınıfa
kadar

Australian Government
Department of Education,
Science and Training

Ulusal Okumayazma ve Aritmetik Haftası'nın bir parçası olarak Avustralya Hükümeti Eğitim, Bilim ve Öğretim Bakanlığı'nın para yardımları ile gerçekleştirilmiştir.

national literacy
and numeracy week

Okumayazma ve aritmetiği
kutluyoruz

İçindekiler

Şunları yaparken okumayazma ve aritmetiğe ilişkin düşünceler:

- alışveriş
- bilgisayarı kullanırken
- kitaplığı kullanırken
- çocuğunuzun yazısını iletirken
- aile etkinliklerini düzenlerken
- televizyon izlerken
- seyahat ederken

Okumayazma ve aritmetik becerilerini geliştirmek eğlenceli ve keyifli olabilir.

Okumada ve yazmada becerikli olan ve matematiği anlayıp problemleri çözebilen bir çocuk, Avustralya toplumunda etken bir yere sahip olabilecektir. Güvenle iletişim kurma, yaratıcı olarak düşünme ve bilgiye dayanan kararlar verme yeteneğine sahip olacaktır. Bu beceriler, öğrenmeyi yaşam boyu sürdürmede ona yardımcı olacaktır.

Çocuklar yetişkinleri taklit ederek öğrenir. Ayrıca, kendi kendilerine oynayarak ve çeşitli şeyler yaparak da öğrenirler. Konuşmayı dinleyerek öğrenirler ve okumayı, dinleme ve pratik yapma yoluyla öğrenirler. Yanlış yapa yapa öğrenirler.

Çocuğunuzu dinlemesi, konuşması, okuması, yazması, düşünmesi ve bakması ve problem çözmesi için özendirin. Bu becerilerin, çocuğun gelişen bilgileri, anlama yeteneği, değerleri ve davranışları ile olduğu kadar, kendi aralarında da yakın ilişkiler vardır.

Bunlar, günlük yaşamınızı sürdürürken gelişir.

Okumayazmayı ve aritmetiği alışveriş aracılığıyla geliştirmek:

Okul öncesinden 2'nci Sınıfa kadar:

- Tabelalara bakın ve onları yüksek sesle okuyun.
- Meyve bölümünde, çocuğunuzdan, alacağınız meyveleri saymasını isteyin, Örneğin, 3 portakal, 5 elma ve 3 muz, vs. isteyebilirsiniz.
- Çocuğunuzdan, seçtiğiniz meyveleri sayısını toplamasını isteyin.
- Çocuğunuzdan, meyve veya sebze fiyat işaretiyle eşlemesini isteyin.

- Market arabasında kaç şişe var? Kaç tane teneke kutu var? Paketler? Birlikte bir oyun veya tekerleme uydurabilir misiniz?
- Market arabasında kaç tane kırmızı veya mavi ya da yeşil paket var? Renkleri hem kendi dilinizde hem de İngilizce söyleyin.
- Hangi süt kutusu veya şişesinde en çok süt vardır?

3'üncü Sınıftan 6'nci Sınıfa kadar:

- Alışverişe çıkmadan önce çocuğunuzla birlikte bir alışveriş listesi yapın.
- Alışveriş kataloglarındaki "ucuzlatılmış" maddeler üzerinde konuşun.
- Hangi marka, miktar açısından en ucuzdur?
- Alışverişe giderken bir yol haritasını izleyin ve trafik lâmbalarından kaçınmak için en iyi yolu bulun.
- Makbuza bakarak, aldığınız malları ve fiyatlarını kontrol edin. Hem kendi dilinizde hem de İngilizce olarak sayın.
- Ağırlığı tahmin edin ve daha sonra, meyve ve sebzeleri tartmak için teraziyi kullanın.
- Çocuğunuza, çözmesi için küçük problemler verin. Örneğin; yedi arkadaşını yemeğe çağırdığını düşün. Her biri için üç sosis kızartacaksın. Kaç tane sosis alman gerekir? Sosisler sadece sekizlik paketlerde satılıyorsa ne yaparsın?
- 30 doların olduğunu düşün ve kendi kültüründen dört arkadaşını üç ayrı yemek yiyecekleri bir akşam yemeğine çağırmak istiyorsun. Ne alır ve pişirirsin? Bu gece için kendi kültüründen hangi oyunları ve öyküleri önerirsin?

Okumayazmayı ve aritmetiği bilgisayar kullanırken geliştirmek:

Okul öncesinden 6'ncı Sınıfa kadar:

- Aileler bilgisayarı karşılıklı etkileşimli bir öğrenim aygıtı olarak kullanabilir. İnternette alışveriş yapabilir, tatiliniz için yer ayırabilir, bir telefon numarasını bulabilir ve araştırma yapabilirsiniz.
- Çocuklar da elektronik posta gönderip almayı ve ailenin ilgilendiği siteleri ziyaret etmeyi öğrenebilir. (Bu gibi iletişim için bilgisayar kullanırken anababa denetiminin olması önemlidir.)
- Bir yayınlama programı kullanarak, ailenin kültürel kutlamaları, doğum günleri için kartlar veya yemek daveti için bir mönü hazırlayın.
- Ünlü bir sporcu, bir ilgi alanını veya hobiyi, sevilen bir şarkıcı veya grubu araştırın.
- Kendi kültürünüzden sevilen bir yemeğin nereden kaynaklandığını ve içine koyulan malzemeleri araştırın.
- Bilgisayarı okuma için de kullanabilirsiniz. Kendi kültürünüzden sevilen bir yazarı araştırın ve yazmış olduğu değişik kitaplar hakkında daha fazla şey okuyun.
- Kendi kültürünüzden şarkılar dinlemek için bilgisayarı kullanın ve bu şarkıları siz de söylemeye çalışın.
- Kendi kültürünüzden şarkılar dinlemek için bilgisayarı kullanın ve siz de şarkıya katılarak birlikte söyleyin.

Okumayazmayı ve aritmetiği yerel kitaplığı kullanırken geliştirmek:

Okul öncesinden 2'nci Sınıfa kadar:

Çocuğunuza, keyif alması için her gün **okuyun**. Okumaktan sizin de keyif aldığınızı ve bilgilenmek için okumayı kullanmanızın da önemli olduğunu gösterin.

Bir TV kılavuzundan programlar seçmeyi deneyin ve izlemeden önce ve izledikten sonra programdaki değerler ve davranışlar hakkında tartışma açmayı teşvik edin. İngilizcenin yanı sıra kendi dilinizde okumak da çok önemlidir.

Her gün çocuğunuzun okumasını **dinleyin**. İşte zaman zaman yararlanabileceğiniz kimi düşünceler; ama unutmayın, kimi okumalar sadece keyif almak için olmalıdır.

- kapağa, adına, resimlerine bakın ve kitabın konusunun ne olabileceğini konuşun.
- okuduğunuz yere kadarki öykü ve daha sonra ne olabileceği hakkında konuşun.
- okuduktan sonra, öykü hakkında konuşun ve sorular sorun.
- resimler ve bunların metne ne gibi anlamlar kattığı hakkında konuşun.
- daha zor bir kitabı sırayla okuyun.

Yeni sözcüklerin üç kuralını unutmayın: **durun, anımsatın, övün**. Bu şu demektir: Çocuğunuza sözcüğü çıkarma zamanı tanıyın (durun), anlamdan çıkan ipuçlarını kullanın (anımsatın) ve çaba gösterdiği için çocuğunuzu övün. Ancak, gerektiğinde, çocuğa sözcüğü söyleyin.

Daha fazla yardım ve tavsiye için çocuğun sınıf öğretmeni veya okul müdürü ile konuşun.

Yukarıda sıralanan etkinlikler daha sonraki yıllarda şu gibi şeyler göz önüne alınarak genişletilebilir ve üzerlerinde konuşulabilir: internet siteleri, reklamlar (televizyonda veya dergilerde) ve seyahat broşürleri.

3'üncü Sınıftan 6'nçı Sınıfa kadar

- Bir yazar veya film yapımcısının bir kitabı, oyunu veya filmi belirli bir biçimde ortaya çıkarmak için yapabileceği seçim hakkında konuşun.
- Dil seçimi ve karakterlerin neden belirli bir şekilde görünüp davrandığı hakkında konuşun. Ders vermeyeceğinizi unutmayın ama sorular sorun ve düşünmeyi teşvik edin. Yanıtlar her zaman siyah veya beyaz değildir.
- Yazının veya filmin amacı nedir? Belirli bir konu hakkında duyumsama veya düşünme şeklinizi değiştiriyor mu? Yazıdaki veya filmdeki konular sizin kendi kültürünüzdeki değerler ve davranışlarla nasıl örtüşüyor?

Çocuğunuzun yazmasını güçlendirmek:

Okul öncesinden 6'nçı Sınıfa kadar:

- Çocuğunuzun yazısını okuyun veya onun size okumasını sağlayın ve olumlu öğeleri üzerinde görüş belirtin. Örneğin, "Bunu tanımlama şeklini gerçekten pek beğendim."
- Çocuğunuzun okuldan eve getirdiği yazıları okuyun ve üzerlerinde konuşun.
- Yazısının güzel ve okunaklı olmasını övün.
- Heceleme ve sözcük bilgisini geliştirmek için, *I Spy*, *Scrabble*, *Boggle*, *Scattergories* ve bulmaca gibi sözcük oyunları oynayın.
- Anababalar, destek ve tavsiye için çocuklarının öğretmeni ile ilişkiye geçmelidir.
- Sözcüğün seslerini çıkarmak, sözcüğü parçalara (hecelere) bölüp her parçayı heceleme, sözcüğün doğru görünüp görünmediğine bakmak gibi farklı heceleme stratejileri kullanın.
- Çocuğunuza, tasarladığı veya yaptığı şeyleri etiketlettirin.
- Çocuğunuzla birlikte bir fotoğraf albümü veya karalama defteri yapın ve ona fotoğraflar veya resimler için başlıklar yazdırın veya özel bir olayın, örneğin bir tatilin, güncesini tutması için çocuğunuzun teşvik edin.
- Not, mektup ve öykü yazmayı ailenin yaşamının doğal bir parçası haline getirin.

Okumayazmayı ve aritmetiği, aile etkinlikleri düzenlerken geliştirmek:

Okul öncesinden 2'nci Sınıfa kadar:

- Çocuğunuzdan, masayı kurmak için kullanılan tabakları, bardakları ve çatal-bıçak takımındaki parçaları saymasını isteyin.
- Bir gömleği ve blüzü düğmelerken çocuğunuzla birlikte düğmeleri sayın.
- Domino, iskambil oyunları ve tavla gibi, bir veya iki zar atılan oyunlar oynayın. Bu, çocuğunuzun sayı düzenlerini tanımaya yardımcı olacaktır.
- Çamaşırları asarken kullandığınız mandalları sayması için çocuğunuzun teşvik edin.
- Bir kartondaki yumurtaları sayın ve bazılarını kartondan çıkardıktan sonra yeniden sayın.
- Ön kapıdan arka çite kaç adımda gidildiğini sayın. Oynarken çocuğunuz bir şarkı veya tekerleme söyleyebilir mi?
- *Yılanlar ve Merdivenler* oyununu oynayın. İki zar kullanın ve çocuğunuzun, atılan iki sayıyı toplaması için teşvik edin.
- Çocuğunuza sayıları okuyup tanımada yardımcı olmak için, üzerinde nokta yerine sayıların olduğu zarları kullanmayı deneyin.
- Banyoda oynaması için çocuğunuza değişik boyutlu plastik bardaklar ve daha büyük bir kap verin. Çocuğunuzun, kabı doldurmak için her bardağı kaç kez doldurması gerektiğini tahmin etmesi için teşvik edin. Bu ölçülerle oynarken çocuğunuz bir şarkı veya tekerleme uydurabilir mi?
- Çocukların kapları kumla doldurabilmesi için büyük plastik bir fıçıya kum koyun. Elekler, süzgeçler, plastik kaşıklar, eski temiz yağ kutuları, plastik şişeler ve huniler, kumla oynamak ve onu ölçmek için yararlıdır.
- Çocuklara kendi kendilerini tarttırın. Başka nesnelere ve evcil hayvanlarınızı tartın.
- Çocuğunuz bir boy çizelgesinde, uzadıkça kendi boyunu kaydedebilir.

- Model yapma hamurunu kullanarak farklı uzunluklarda iki tane 'yılan' yapın. Bir yılanın daha kısa, diğerinin daha uzun olması üzerinde konuşun.
- Bir takvimin üzerinde özel aile günlerini ve kültürel olayları işaretleyin ve o olaya kaç gün kaldığını ve olayın haftanın hangi gününe rast geleceğini konuşun.
- Bir nesneyi geri rafa koyarken, konumu hakkında konuşun; örneğin, "Top arabanın yanında". "Kitabı bu kutunun üzerine koyalım".
- İçerde ve dışarda daire, üçgen, kare veya dikdörtgen şeklindeki nesnelere araştırın. Değişik boyutlardaki nesnelere veya farklı konumlardaki nesnelere araştırın.
- Kağıdı katlayarak şekiller yapın: şapka, kayık veya uçak. Yaptığınız şekiller hakkında konuşun.
- Kitaplardan origami (Japon kağıt katlama sanatı) hakkında bir kitabı ödünç alın ve yeni şekiller yapın.
- Bir resim veya dergiden kendi bulmacanızı yapın. Onları belirli şekillerde kesin; örneğin, birini hep üçgenlerden, diğerini karelerden yapın. Parçaları sayın ve resimdeki imgeler ve renkler üzerinde konuşun.
- Bisküvi kalıplarından bisküviler yapın veya model hamurundan uydurma bisküvi oluşturun. Her bisküvinin şeklini konuşun.

3'üncü Sınıftan 6'ncı Sınıfa kadar:

- Evde bir yemek tarifini okuyun ve satın alınacak malzemelerin bir listesini yapın. Evde malzemeleri ölçün. Yemeği birlikte yaparak keyfini çıkarın.
- Malzemelerin oluşturduğu toplam bardak ve kaşık sayısı nedir?
- Zaman kavramı içinde olaylardan söz edin. Örneğin, "Bunu pişirmek yaklaşık üç dakika alacak, o halde masayı kurmak için zamanın olabilir."
- Okula veya parka yürürken geçtiğiniz güzergah hakkında konuşun.

Evde İngilizce'den başka bir dil konuşmaya alışmışsanız, çocuğunuzu, evde konuşulan dili koruması için desteklemeyi sürdürmeniz önemlidir. Bu, çocuğunuza İngilizce'de de yardımcı olacaktır.

Şu tavsiyeler, İngilizce de dahil tüm diller için geçerlidir:

Okul öncesinden 2'nci Sınıfa kadar:

- Zaman zaman çocuğunuza basit bir yanıtta veya "evet" ya da "hayır" gibi sınırlı karşılıklardan daha fazlasını gerektiren sorular sorun.
- Sadece duyduğunuzu değil, dinlediğinizi de davranışlarınızla gösterin. Çocuğunuzun verdiği karşılıkları geliştirin. Onlarla etkileşim kurun. Sorular sorun, bilgiler ekleyin ve düşünceler arasında bağlantılar kurun.
- Birlikte kitap okuduğunuzda öykülerdeki düşünceler ve olaylar hakkında çocuğunuzla konuşun.
- Çocuğunuz size sizin yer almadığınız olayları anlatırken onu dinleyin. Bu, düşüncelerini berraklaştırmalarında çocuklara yardımcı olur ve onları yazmaya hazırlar.

3'üncü Sınıftan 6'nci Sınıfa kadar:

- Çocuğunuzdan sizinle geniş bir dizi konuyu tartışmasını isteyin. Çocuğunuzun bir konu hakkında derinlemesine konuşmak için teşvik edin, daha fazla bilgi isteyin.
- Sorunları çözenin farklı yöntemlerini tartışın. Şu şöyle olursa ne olur...?
- Bir karar verirken yaptığı seçimlerin nedenlerinin ne olduğunu anlatmasını çocuğunuzdan isteyin. Konuşmayı sizin görüşünüzle bitirmek yerine, sesli olarak daha fazla düşünmesini özendirilecek şekillerde dinleyin ve karşılık verin.
- Çocuğunuza, değişik köken ve yaş gruplarından birçok kişiyi dinleyip onlarla düşüncelerini paylaşması için fırsatlar sağlayın.
- Normal hız ve seste konuşun ve yetişkinlerin sözcüklerini kullanın.

Okumayazma ve aritmetiği televizyon izlerken geliştirmek:

3'üncü Sınıftan 6'ncı Sınıfa kadar:

- Farklı türlerde programları tartışın (güldürü, içi boş diziler, müzikaller, belgeseller, dramlar, yaşam biçimleri, heyecan verici programlar, vs.)
- Sevilen kitapların ve öykülerin, çizgi film olsa bile uyarlamalarını izleyin, Benzerlikleri ve farklılıkları tartışın.
- Reklamları ve sevilen programları birlikte izleyin ve bunları niçin sevdiğinizi tartışın. İçerdikleri kimi değerleri ve ahlâki kuralları tartışın.
- Çocuğunuzdan, ailenin her bireyinin haftada toplam kaç saat televizyon izlediğini hesaplamasını isteyin ve bulguları tartışın.
- Bir film boyunca reklamların zamanlamasını yapın veya reklam kesintileri arasındaki bölümlerin zamanlamasını yapın. Bunun programa hiç etkisi oldu mu? Reklamlar ürünü satın almak veya kullanmak için sizi gerçekten nasıl inandırmaya çalışıyor?

Okumayazmayı ve aritmetiği seyahat sırasında geliştirmek:

Okul öncesinden 2'inci Sınıfa kadar:

- Harflerden sözcükler yaparak araba plakası oyunları oynayın veya sayıları toplayın.
- Elektrik direklerini veya işaretleri sayın.
- *Bulma* oyunu oynayın – çocuğunuz bulacağı veya keşfedeceği yirmi madde sıralayın.
- Yol işaretlerinin şekli üzerinde konuşun. Değişik simgelerin ne anlama geldiğini konuşun.
- Cadde isimleri veya yerler hakkında öyküler veya tarihçeler uydurun.
- Köşeden çıkacak ilk arabanın rengini tahmin edin. Bunu her üçüncü arabaya uygulayın.
- Her çocuğa sayacağı bir renk verin ve iki nokta arasında o renkteki arabaları saydırın. Sonra bunu kamyonlara uygulayın.
- Bir kaset veya CD'den öyküler dinleyin ya da şarkılar söyleyin veya ritme eşlik ederek el çırpın.

3'üncü Sınıftan 6'ncı Sınıfa kadar:

- Kamu ulaştırma araçlarını kullanın ve zamanları ve gidilecek yerleri arayın. Gideceğiniz yere kadarki tren istasyonlarını veya otobüs duraklarını sayın. Bir haritada güzergahınıza bakın.
- Saatte 60 kilometre ile gidiyorsanız bir sonraki kasabaya kaç dakikada ulaşacağınızı tahmin edin.
- Uzun yolculuklarda bir günce tutun. Her kasabanın broşürlerinden resimler kesin ve her birine ilişkin düşünceleri ve tepkileri kaydedin.

